

Rostkowski, Artur

"Człowiek i świat", Jan Dębowski, Olsztyn 1995 : [recenzja]

Studia Teologiczne 14, 402-403

1996

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez **Muzeum Historii Polski** w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

zaniedbana. Postęp w tej dziedzinie wiedzy może przyczynić się do konkretnych działań proekologicznych, które warunkują naszą egzystencję. Ekologia, oraz wszystkie dziedziny z nią związane nabrały w ostatnich latach szczególnego znaczenia. Świadczy to o obudzeniu się naszej świadomości związanej z tą tematyką. Mimo to większość społeczeństwa pozostaje bierna, chociaż zdaje sobie sprawę z konkretnych zagrożeń. Widzimy źle funkcjonujące zakłady przemysłowe, sąsiadów, którzy zanieczyszczają środowisko, jednak nie możemy dostrzec nas samych zużywających hektolitry zbędnej wody i wyrzucających kilogramy śmieci. Dlatego tego typu opracowania skłaniają człowieka, by uwzględnił jakość życia, a nie ilość, która wiąże się z niepohamowanym konsumpcjonizmem, w którym wszelkie wartości religijne i społeczne schodzą na dalszy plan. Człowiek niszcząc swoje otoczenie prowadzi do zagłady całej ludzkości i powinien być tego świadom. Dlatego należy promować wszelkie książki, czasopisma, sympozja naukowe, programy telewizyjne, które mogą zmienić ten stan rzeczy. Możemy czynić sobie świat poddanym, ale nie mamy żadnego prawa, by odbierać życie przyszłym pokoleniom i sobie.

Artur Michalak

Jan Dębowski, *Człowiek i świat*, Wyd. LITERA, Olsztyn 1995, ss. 182.

Jaka jest rola jednostki ludzkiej w życiu społecznym i w historii? Kim ona jest? Jak ją określić?

Odpowiedzi na te pytania stara się dać wielu chrześcijan i nie tylko chrześcijan, każdy bowiem człowiek chce stanąć przed lustrem swojej prawdy. Odkryć istotę, sens i środki, które przyczynią się do pełni człowieczeństwa.

J. Dębowski, autor książki *Człowiek i świat* podjął się tego trudu. Stara się w tej publikacji przedstawić dzisiejszy problem cywilizacji, która przez swój rozwój może być zagrożeniem dla egzystencji świata i ludzkości. Program, który umożliwiłby pełną realizację człowieka i humanizację świata przedmiotowego. Autor to zagadnienie ukazuje w opcji filozoficzno-teologicznej. Ta doktryna chrześcijańska próbuje przedstawić dzisiejszemu człowiekowi - zagubionemu wśród rzeczy i chaosu zdarzeń - nadzieję dalszego rozwoju, budowy świata na miarę wielkości człowieka i jego ostatecznego powołania. J. Dębowski przedłożył ten problem również ze stanowiska Magisterium Kościoła. Uważa, iż humanizm chrześcijański wymaga czynnej obecności chrześcijanina wszędzie tam, gdzie rozstrzygają się kwestie tak ważne dla współczesnej ludzkości, jak pokój, sprawiedliwość, czy też kierunek dalszego rozwoju cywilizacji. Byłby to zarazem najważniejszy sposób chrystianizacji świata, wnoszenia doń treści i ducha Ewangelii, jak też sposób samorealizacji osoby ludzkiej. Taki natomiast kształt humanizmu chrześcijańskiego daje gwarancje szerokiego i owocnego dialogowania i współpracy wszystkich ludzi *dobrej woli* w stanowieniu bardziej ludzkiego świata.

Książka została podzielona przez autora na dwie części. Pierwsza składa się z dziesięciu rozdziałów, w których zostały omówione kolejno takie zagadnienia jak: personalizm chrześcijański, zagadnienie pracy ludzkiej, teologia przyrody, problematyka wojny i pokoju, katolicka teoria kultury, teologia feministyczna, katolicka koncepcja dialogu ze światem, w tym zwłaszcza ze współczesnym ateizmem,

zagadnienie relacji pomiędzy Ewangelią a postawami kreowanymi przez współczesny kapitalizm, i na koniec katolicki program nowej ewangelizacji świata, będący w zamyśle Kościoła praktyczną formą realizacji założeń chrześcijańskiego humanizmu. Druga część opracowania ma postać wyboru tekstów źródłowych. Jest pomyślana jako egzemplifikacja i odniesienie do kwestii omawianych w części pierwszej. Każde omówienie rozdziału zaczyna się od krótkiego przedstawienia kwestii, która później ukazana jest w świetle myśli znanych filozofów. Dość znaczącą rolę w tych tematach zajmuje stanowisko Jana Pawła II. Autor powołując się na dzieła K. Wojtyły, takie jak: *Osoba i czyn*, *Miłość i odpowiedzialność* przedstawia osobę ludzką jako niepowtarzalną i jedyne *ja*, które uzależnione jest w swym istnieniu wyłącznie od Boga. Ten natomiast nie niszczy ludzkiej wolności woli, ale podtrzymuje ją i ukierunkowuje ku drugiemu człowiekowi.

Od strony *technicznej* praca jest przejrzysta, każdy rozdział jest określony zdaniem, zaś zapożyczone myśli są wyraźnie uwypuklone.

Uważam, iż książka *Człowiek i świat* może być pomocą dla każdego czytelnika, którego nurtują pytania dotyczące istnienia człowieka, jego powołania do wolności, która jest spełnieniem miłości; jego powołania do pracy jako narzędzia doskonalenia moralnego. Natomiast zamykającym to wszystko w jedną całość jest dobrodziejstwo jakiegoś całego ludzkości pragnie - pokój.

Artur Rostkowski

Jean Bernard, *Od biologii do etyki*, przełożyła Janina Anna Żelechowska, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1994, ss. 195.

Jean Bernard pragnie w tej książce wprowadzić czytelnika w zagadnienia bioetyczne. Zajmuje się tą dyscypliną już od wielu lat i jest w niej międzynarodowym autorytetem.

Rewolucja naukowa, która dokonuje się wraz z postępem nauk biologicznych, umożliwia obecnie ingerencję w tak ważne dziedziny życia jak rozmnażanie, dziedziczność czy funkcjonowanie układu nerwowego. W ostatnich latach bioetyka staje się ważnym terenem przemysłu. Przed współczesną medycyną stanęły problemy nie tylko teoretyczne, ale również praktyczne, dotyczące zastosowań zdobyczy naukowych nie tylko na jednostce ale na całych społecznościach ludzkich. Ich skutki nie pozwalają na jednoznaczną ocenę. Nowa dziedzina - bioetyka - ma odpowiadać na pytanie, jakimi zasadami należy kierować się zarówno w prowadzeniu badań, jak i w zastosowaniu ich wyników w praktyce. Autor porusza m.in.:

1. moralne konsekwencje rewolucji terapeutycznej. Rewolucja terapeutyczna dotyczy medycyny lub ściślej: etyki zastosowania wyników postępów nauki w leczeniu, w zapobieganiu chorobom. Długotrwałe prace laboratoryjne są niezbędne ale i nie wystarczające, gdyż zawsze pozostaje coś, czego nie da się przewidzieć, co zajdzie w organizmie człowieka. Ocena działania nowego preparatu na człowieka obejmuje cztery fazy:

- a. ma na celu zbadanie tolerancji (próbna na zdrowych ochotnikach);
- b. ocenia skuteczność w zależności od metod podawania;